

Protokoll för Medeltidsrådets sammanträde 2/6 2020 kl. 15

Mötet ägde rum via videolänk

Närvarande:

Kurt Villads Jensen	Historiska institutionen, föreståndare
Gustav Zamore	Historiska institutionen, avgående sekreterare
Karl Lysén	Historiska institutionen, inkommande sekreterare
Jonatan Petterson	Institutionen för svenska och flerspråkighet
Dag Retsö	Institutionen för ekonomisk historia och internationella relationer
Mia Åkestam	Institutionen för kultur och estetik
Patrik Granholm	Kungliga biblioteket
Magnus Källström	Riksantikvarieämbetet
Claes Gejrot	Riksarkivet
Johan Berg	Kulturgeografiska institutionen
Tina Rodhe	Medeltidsmuseet
Pia Bengtsson Melin	Historiska museet
Cecilia von Heijne	Kungl. myntkabinettet/Tumba bruksmuseum
Anders Bengtsson	Romanska och klassiska institutionen
Nanouschka Myrberg Burström	Institutionen för arkeologi och antikens kultur

Ej närvarande/Anmält förhinder:

Olof Sundqvist	Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Henrik Lagergren	Filosofiska institutionen
Elisabeth Wåghäll-Nivre	Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska
Erika Kihlman	Romanska och klassiska institutionen
Martin Neuding Skoog	Försvarshögskolan
Emmy Atterving	administratör, Historiska institutionen
Inka Moilanen	Historiska institutionen
Gabriela Bjarne Larsson	Historiska institutionen
Björn Gunnarsson	Institutionen för naturgeografi
Fredrik Charpentier Ljungqvist	Historiska institutionen/SCAS
Anders Cullhed	Kungliga Vitterhetsakademien

§ 1 Öppnande av sammanträdet

Mötet inleddes kl. 15.01.

Kurt hälsar deltagarna välkomna. Henrik Lagerlund, ordförande i CMS styrelse, har inte möjlighet att närvara p.g.a. sjukdom. Mötesdeltagarna introducerar sig för varandra.

§ 2 Fastställande av dagordning

Dagordningen antogs utan tillägg.

§ 3 Anmälan av protokoll från föregående möte

Pia Bengtsson Melin meddelar (via epost före mötet): "Annika Sundström" skall vara "Amica Sundström". "Statsarkeologiskt" skall rättas till "stadsarkeologiskt" och Mattias Karlsson har inte börjat arbeta på Historiska museet utan gjort forskarbesök inom sitt sigillprojekt.

Magnus Källström meddelar (via epost) att ett stycke i föregående protokoll bör rättas. I protokollet står det: "Två forskare arbetar f.n. tillsammans med Magnus med medeltidsmaterialet. Magnus har ett av VR finansierat projekt om runstenar." Detta bör rättas till: "F.n. arbetar två forskare tillsammans med Magnus vid Runverket. De har tillsammans med Institutionen för Nordiska språk ett stort projekt, "Evighetsrunor - en forskningsplattform för Sveriges runinskrifter", som genomförs med stöd från RJ och Vitterhetsakademien."

§ 4 Budget

Kurt presenterar centrets ekonomi. Centret har finansierats av Humanistiska Fakulteten med 350 000/år under senaste 3 åren. Därtill har centret även fått 40 000/år från Historiska institutionen för seminarier, från 2020 30 000 kr. Därtill får centret särskilda medel, t.ex. från rektor för utbytet med University of Illinois.

Kostnaderna utgörs först och främst av löner för sekreterare och administratörer. Dessa är dock ämnade för att assistera vid konferenser, ansökningar, m.m. Andra utgiftsposter är kostnader för exkursioner, doktorandmöten och samverkan med andra forskningsmiljöer med inriktning på medeltiden i Sverige.

En specifik översikt av centrets ekonomi skickas ut till rådet efter mötet.

§ 5 Presentation av verksamhetsberättelse för 2017-2019

Kurt presenterar verksamhetsberättelsen för 2017-2019. Sammanställningen av verksamhetsberättelsen har försvårats av att inte alla publikationer registrerats under centret i DiVA. Därtill har arbetet försvårats av att det inte finns tillgång till information om de projekt som utförs av forskare vid centret och att studenter vid mastersprogrammet registreras först vid Historiska institutionen och sedan vid respektive institution när utbildningen avslutats. I framtiden bör centret försöka skapa en tillförlitlig översikt över dessa aspekter av dess verksamhet.

Ett problem med utbildningen vid centret har varit att säkra tillräckligt många praktikplatser för studenter med medeltidsämnen. Rådet uppmanades att hjälpa centret att finna framtida praktikplatser.

Seminarierna har på senare tid haft en tematisk inriktning för varje termin. Dock har endast ca. 50% haft föredragsämnen som relaterat till respektive termins tema. Framledes kan seminarierna även inbegripa presentationer av aktuella utställningar, exempelvis vid Medeltidsmuseet eller Historiska museet. På grund av coronapandemin har en stor del av vårens seminarier hållits via videolänk.

Centret har även haft ett samarbete med University of Illinois där flera forskare från centret deltagit.

Centret har även varit framgångsrikt i att skapa kontakter med forskare från utlandet: Nora Berend (Cambridge) som hedersdoktor, Felicitas Schmieder (Fern Universität Hagen) som

Humboltprofessor och Benjamin Weber som Marie Skłodowska-Curie Fellow, Caitlin Ellis som Bernadottestipendiat samt flera postdoc-stipendiater.

§ 6 Föreståndaren berättar om CMS verksamhet under 2019-2020

Kurt efterlyser fortsatt och fördjupat samarbete med institutionerna. Detta måste dock samordnas bättre framledes. Webbsidan är viktig för detta ändamål, dock måste denna först flyttas till en ny server och uppdateras.

Mastersprogrammet i medeltidsstudier bör vidareutvecklas och Kurt undersöker huruvida det går att inkludera kurser på engelska. Det internationella intresset för skandinavisk medeltidshistoria är så stort, att det borde vara möjligt att skapa ett mastersprogram–och ett doktorandprogram–på engelska, men det är problematiskt ur ett administrativt perspektiv. De seminarier som arrangerats via videolänk har inneburit nya möjligheter och utmaningar och man kommer under hösten att utveckla dessa erfarenheter.

§ 7 Medeltida nyheter: meddelande från alla

Erika meddelar via epost att en ny kvällskurs med medeltidsinriktning kommer att ges på kvartsfart under VT21: Medeltida europeisk litteratur, 7,5hp. Inga förkunskaper krävs mer än allmän behörighet. Ansvariga lärare är Erika och Sofia Lodén. Flera gästföreläsare kommer att inbjudas.

Nanouschka rapporterar att en disputation har ägt rum i arkeologi:

Olav Elias Gundersen, *Commercialisation and Urbanisation on the Periphery of Medieval Europe, c. 986-1448: A Comparative Analysis of Denmark and Norway*. Stockholm 28/5

Därtill kommer Gitte Tarnow Ingardsson att disputerar i Århus 4/6 på avhandlingen *Vikingskattenes mennesker: Bornholmske sølvskatte som aktører i det økonomiske, sociale, kulturelle og symboliske felt fra ca. 850-ca. 1150*. Vid denna disputation kommer Cecilia von Heijne att ingå i betygskommittén.

Johan Berg: Under VT20 gavs en kurs i historisk geografi med möjlighet till medeltidsinriktning och kommer att ges igen.

Tina Rodhe: Helgeandsholmsmaterialet (ej tidigare tillgängligt) har digitaliserats under flera år och kommer snart att finnas tillgängligt och sökbart.

Medeltidsmuseet kommer även under hösten att arrangera en utställning om Stockholms blodbad.

Historiestudenter kommer från och med HT20 att göra studiebesök på medeltidsmuseet som en del av kursen.

Cecilia von Heijne: Myntkabinettet har flyttats. Nu har samlingarna kommit på plats och man arbetar med verksamhet riktad mot allmänheten och förbereder inför framtida utställningar. De planerade utställningarna är dock inte specifikt inriktade på medeltiden.

Anders Bengtsson: En kurs i medeltidslitteratur kommer att ges vid Romanska och klassiska institutionen under VT21.

Per Förnegård arbetar med boken om svenska studenter i Paris med Olle Ferm. Boken är i stort sett klar men skall utvidgas med ytterligare ett kapitel.

Jonatan Petterson: Inger Lindell går i pension. En tjänst är utlyst i nordiska språk med historisk inriktning, särskilt isländska. Ca. tio har sökt tjänsten som förhoppningsvis tillsätts VT21.

Två doktorander är halvvägs till disputation.

Tre postdocs är f.n. aktiva vid institutionen: Oliver Blomqvist, Theresia Pettersson och Sofia Pereswetoff-Morath.

Kollokviet för fornnordisk filologi möts fyra gånger per termin. Kollokviet samspelar med den tvärvetenskapliga miljön men fokus på språkliga frågor och material

Institutionen ger en kurs i flerspråkighet under fornnordisk medeltid, bl.a. om lågtyskan i Sverige.

Kursen ges av Roger Andersson och Oliver Blomqvist. Därtill ges en kurs i historisk sociolingvistik.

Pia Bengtsson Melin:

Historiska museet öppnar igen 15 juni, med restriktioner. Man har haft ett samarbete med utbildningsradion för att spela in föredrag och utställningar som nu finns på UR:s webbsida.

Elisabeth Ryds presentation av altarskåp ligger uppe på UR.

Sökfunktionen för Statens historiska museers samlingar är snart färdigställd.

Pia kommer inom kort publicera sitt projekt om medeltida fingerringar.

Claes Gejrot:

Claes har under dagen hjälpt ett filmteam som hjälpt SVT filma en dokumentär vid Riksarkivet om Stockholms blodbad.

Christian Lovén har gett ut en volym i Det medeltida Sverige: Åkers härad och Strängnäs.

När det gäller bokserien Det medeltida Sverige pågår på Riksarkivet arbetet med tre undersökningsområden: Lagunda-Åsunda (Uppland), Rekarnebygden (Södermanland), Åkerbo härad (Västmanland). Böckerna beräknas komma ut (även i digital form) under de närmaste åren.

Svenskt diplomatarium kommer att ge ut 1381 senare i år. Manus kommer att gå till tryck i november.

Peter Ståhl arbetar med en arkivguide.

Claes har erhållit medel för att publicera ett supplement till de äldsta breven i DS, som gavs ut under 1800-talet. Supplementet kommer först att publiceras digitalt.

Paleografikursen som getts vid Riksarkivet har nyligen avslutats med bra resultat och kommer att ges igen nästa år.

I Svenskt diplomatariums huvudkartotek (SDHK) finns nu 45 000 brev registrerade. Om ytterligare resurser kan finnas kommer Vatikantexterna (ca. 5000) eventuellt att läggas in i SDHK.

Magnus Källström:

Inom projektet "Evighetsrunor" hade man planerat att lansera en forskningsplattform vid en runkonferens i Tyskland. Konferensen har dock skjutits upp till 2021 och plattformen kommer istället att lanseras digitalt 15/10.

Magnus arbetar vidare med Medelpads runinskrifter i serien Sveriges runinskrifter.

Laila Kitzler Åhfälts bok *Relations and Runes* släpps 12/7.

Upplandsmuseet har en runstensutställning som öppnas i december.

RAÄ arrangerar ett webinarium om "Forska på och berika digitaliserade samlingar" 10-16 juni, se <https://www.raa.se>

Tillsammans med Uppsala universitet, Lunds universitet och Umeå universitet deltar Riksantikvarieämbetet i projektet Urdar, finansierat av RJ 2020-2023. Projektet syftar till att

säkerställa att informationen i den digitala dokumentationen från arkeologiska undersökningar blir tillgänglig för forskning genom länkade och öppna databaser.

Patrik Granholm:

Två pågående projekt vid Kungliga biblioteket:

Text till tiden–medeltida texter i kontext då och nu. Katalog över samtliga medeltida svenska handskrifter. Roger Andersson och Fredrik Charpentier-Ljungqvist har varit anknutna som forskare inom projektet. Preliminära beskrivningar av 234 hss ligger ute nu.

En fortsättning av detta projekt har fått medel från RJ för att katalogisera de eftermedeltida fornsvenska handskrifterna vid Kungliga biblioteket och Carolina Rediviva under 2020-22. Resultaten kommer att göras tillgängliga i *Manuscripta*, som planeras bli en nationell portal för handskrifter.

Två ansökningar har lämnats in till Riksbankens jubileumsfond för projekt om isländska och latinska handskrifter.

Mia Åkestam:

Kursen Kyrkor och kloster städer och slott är avslutad. Kursen har endast fokuserat på medeltida arkitektur och bilder och har haft förvånansvärt hög närvaro trots att den inte har haft närvarokrav. Kursen, som är en grundkurs utan krav på förkunskaper, kommer att ges igen i höst och centrum kommer att assistera genom att sprida information om kursen.

Margrethe Stang i Trondheim har startat ett antologiprojekt: *The Medieval Scandinavian Art Reader*.

Ikonographisk post ICO har publicerat ett call for contributions.

Birgittakonferensen i Vadstena har skjutits upp till augusti 2021 p.g.a. coronapandemin.

Dag Retsö:

Medeltidsforskningen vid Institutionen för ekonomisk historia och internationella relationer har ebbat ut i och med att forskare har gått i pension. För närvarande är det Dag och Olov Lund (doktorand) som fokuserar på medeltiden. Dag väver dock in medeltiden i sin undervisning och det finns inslag av paleografi i metodkurserna. På sikt hoppas man kunna lägga in en valbar kurs på grundnivå om medeltida ekonomisk historia.

Dag planerar även en bok om svensk ekonomisk historia på engelska.

Kurt Villads Jensen:

Kurt meddelar att flera konferenser har ställts in p.g.a. coronapandemin istället för att arrangera dem digitalt. Konferensen *Cultural Encounters* som skulle ha hållits i Istanbul i april har ställts in. Konferensen om kristendom och islam som skulle ha hållits i Stockholm är inställd. Benjamin Webers konferens i september om begreppet korståg som skulle ha avslutat hans Marie Skłodowska-Curie projekt har skjutits upp.

Tre doktorander har börjat vid Historiska institutionen med inriktning på medeltiden: Karl Lysén, Thomas Neijman och Fraser Miller. Samtliga förväntas disputeras september 2023.

Tobias Boestad som har varit doktorand både vid Historiska institutionen i Stockholm och vid Sorbonne planerar att disputeras i december, och Kurt arbetar på att få ett cotutelle-avtal klart innan dess. Man ser över möjligheterna till att ha flera cotutelleavtal.

Fredrik Charpentier-Ljungqvist som är Pro Futura fellow vid SCAS kommer till hösten att återvända till Historiska Institutionen med ett fast lektorat.

§ 8 Doktorandtema: *Space and Place in the Humanities*

Kurt berättar kort om doktorandtemat där Gustav Zamore och Inka Moilanen arbetat mycket med att utarbeta kursplanerna för de fyra kurserna, och ledningsgruppens sammansättning. Temat består av fyra kurser à 5 hp och har haft ett rekordstort deltagande med doktorander från vitt skilda ämnen. Kurserna kan läsas separat eller som ett helt program.

Centrets interdisciplinära natur har varit mycket viktigt i skapandet av kurser med så pass bred sammansättning. Den tredje delkursen kommer att ges under HT20, därefter avslutas temat med en kurs vid Svenska institutet i Rom under VT21.

Temat finansieras genom Humanistiska fakulteten och samordnas av Inka Moilanen.

Nanouschka som är med i ledningsgruppen inflikar att eftersom fakulteten ger institutionerna pengar för varje doktorand som tar hela temat har flera institutioner kunnat delfinansiera riktade doktorandtjänster. Detta har inneburit att det finns en säkerställd kärna av doktorander som tar hela kursen.

§ 9 Medeltidsseminariet HT 2020

Schemat för HT20 är ännu inte fastställt och Kurt efterlyser förslag på föredragshållare. Ett schema bör dock planeras innan midsommar varefter Kurt kommer att ta ställning till om seminarierna äger rum på campus eller via videolänk. Anders påpekar att om seminarierna skall hållas på campus måste det ske i större lokaler för att möjliggöra fysisk distansering så länge pandemin fortsätter.

Mia föreslår Jeffrey Hamburger (Harvard) som arbetar med rumslighet och monastiska miljöer.

Nanouschka föreslår Robert Pogue Harrison (Stanford), professor i franska och italienska; Olav Gundersen som arbetar med medeltida kommersialisering, Gitte Ingvardsson som arbetar med vikingatida skattfynd; samt Eugene Costello som arbetar med landskap i medeltida och modern tid.

Gustav föreslår Emily Guerry (Canterbury) som arbetar med Sainte-Chapelle, samt Lesley Smith (Oxford) som arbetat med *Glossa ordinaria* och f.n. skriver en biografi om William av Auvergne.

Claes föreslår att han och två danska kollegor presenterar sina bidrag till en konferensantologi om medeltida unionstraktat. Föredraget skulle handla om Kalmarunionens grundläggande dokument. Claes föreslår även att Olle Ferm presenterar boken om de svenska Parisstudenterna.

§ 10 Exkursion

Kurt föreslår att planeringen av exkursionen skjuts upp till dess situationen kring coronapandemin blivit klarare.

§ 11 Övriga frågor

Kurt föreslår att Medeltidsrådet möts igen i början av 2021.

Mötet avslutades 16.42